

Sp.

768. Tillaga til þingsályktunar

[308. mál]

um iðnaðarstefnu.

Frá atvinnumálanefnd.

I.

Með tilliti til líklegra breytinga í atvinnulífi landsmanna á næstu árum og vaxandi hlutdeildar iðnaðar í atvinnuöryggi og lífskjörum þjóðarinnar ályktar Alþingi að stuðla beri að framkvæmd iðnaðarstefnu sem hafi eftirfarandi meginmarkmið:

1. Að skapa iðnaðinum almenn skilyrði fyrir heilbrigðan rekstur fyrirtækja, tryggja iðnþróun með tilliti til fríverslunar og örva til nýrra átaka og nýjunga í framleiðslu.
2. Að örva framleiðni í íslenskum iðnaði þannig að framleiðnistig hans verði sambærilegt við það, sem gerist í helstu viðskiptalöndum, og skilyrði skapist fyrir bætt lífskjör.
3. Að stuðla að hagkvæmri fjárfestingu í iðnaði til að tryggja ný störf og bæta lífskjör.
4. Að leggja sérstaka áherslu á að efla iðnað á sviðum þar sem innlendir samkeppnisyfirlur geta nýst til arðbærrar framleiðslu á vörum og þjónustu, jafnt fyrir heimamarkað sem til útflutnings.
5. Að nýta sem best þá möguleika til iðnaðarframleiðslu, sem felast í innlendum orkulindum, og efla innlenda aðila til forustu á því sviði. Orkufrekur iðnaður verði þáttur í eðlilegri iðnþróun í landinu, og jafnframt verði lögð áhersla á úrvinnslu iðnaðar í tengslum við hann.
6. Að bæta starfsskilyrði og auka áhrif starfsfólks á vinnustöðum í samráði við samtök launafólks og atvinnurekendur í iðnaði. Komið verði í veg fyrir skaðleg áhrif af völdum iðnvæðingar á náttúru landsins og umhverfi.
7. Að tryggja forræði landsmanna yfir íslensku atvinnulífi og auðlindum og stuðla að æskilegri dreifingu iðnaðar og jafnvægi í þróun byggðar í landinu.

II.

Meðal leiða til að ná ofangreindum markmiðum verði gerðar áætlanir, er taki til einstakra iðngreina og verkefna í nýiðnaði, svo og opinberar aðgerðir sem miði að eftirfarandi:

1. Bætt verði aðstaða til iðnrekstrar. Iðnaður búi við eigi lakari starfsskilyrði en aðrir höfuðatvinnuvegir. Í því skyni verði m. a. kannað hvort taka beri upp virðisaukaskatt. Álagning opinberra gjalda verði samræmd og iðnfyrirtæki fái sambærilegan aðgang að rekstrar- og framleiðslulánum.

2. Við gengisákvæðanir verði tekið tillit til samkeppnisaðstöðu iðnaðarins jafnt á innlendum og erlendum markaði.
3. Lánasjóðir iðnaðarins verði eflir með því að rýmka heimildir þeirra til lántöku og þeim þannig gert kleift að takast á við stærri verkefni og auka verulega þátttöku sína í fjármögnun á umbótum og nýsköpun í iðnaði. Arðsemi fjárfestinga sitji að öðru jöfnu í fyrirrúmi við veitingu fjárfestingarlána.
4. Fjármagn til rannsókn- og þróunarstarfsemi verði aukið eftir föngum og fyrirtæki örvuð til aðgerða í þeim eignum.
5. Þjónustustofnanir iðnaðarins verði eflar og starfsemi þeirra löguð að breyttum þörfum, er m. a. miðist við að efla fræðslu og stuðla að aukinni framleiðni, nýsköpun í iðnaði og útflutningi iðnaðarværa. Jafnframt verði reynt að tryggja sem best samstarf þjónustustofnana við iðnfyrirtæki og samtök þeirra.
6. Ríkisvaldið stuðli að uppbyggingu fjármagnsfræks nýiðnaðar, m. a. orkufreks iðnaðar, er hagnýti innlenda orku og hráefni. Orkufrekur iðnaður lúti íslenskum lögum og forræði. Leitað verði eftir samvinnu við erlenda aðila um einstaka þætti, eftir því sem nauðsynlegt og hagkvæmt er talið á hverjum tíma. Slíkur iðnaður taki mið af æskilegri atvinnu- og byggðapróun og umhverfisvernd.
7. Nýting orkulinda og verðlagning orku miði að því að skapa innlendum iðnaði vaxtar- möguleika og bæta samkeppnisaðstöðu.
8. Stjórn á iðnrekstri ríkisins verði samræmd og gerð markvissari með tilliti til iðnþróunar. Þannig verði skipulagslegt forræði slíks iðnaðar í höndum aðila er hafi fjárhagslegt bolmagn til að undirbúa og standa fyrir arðvænlegum nýiðnaðarverkefnum. Jafnframt verði almenningi gefinn kostur á að gerast beinn eignaraðili að iðnfyrirtækjum.
9. Stuðlað verði að iðnþróun í landshlutum, m. a. með starfsemi iðnráðgjafa.
10. Iðngarðar verði byggðir með lánafyrirgreiðslu til sveitarfélaga eða samtaka í iðnaði.
11. Viðleitni fyrirtækja til útflutnings verði örvuð og m. a. kannaðir möguleikar á verðjöfnunarsjóðum í því skyni.
12. Innkaupum opinberra aðila verði hagað á þann veg, að þau örvi innlendan iðnað og iðnþróun.
13. Komið verði á samstarfi viðeigandi aðila til að bæta og kynna íslenska iðnhönnun og listiðnað og auka tengsl þessara þátta við framleiðsluiðnaðinn.
14. Felld verði niður aðflutningsgjöld af aðföngum þess iðnaðar sem á í beinni eða óbeinni samkeppni innanlands sem á erlendum mörkuðum.
15. Iðnaður á heimamarkaði fái aðstöðu til verðlagningar hliðstætt því sem gerist um innfluttar samkeppnisvörur.
16. Í því skyni að auka fjárfestingu í iðnaði verði stuðlað að eðlilegri eiginfjármýndun fyrirtækja.
17. Stuðlað verði að aukinni samvinnu stjórnenda og starfsfólks fyrirtækja í samráði við samtök launafólks og atvinnurekenda í iðnaði.
18. Framhaldsnám og tæknimenntun taki mið af æskilegri iðnþróun, m. a. með aukinni samvinnu milli skóla og stofnana og samtaka iðnaðarins. Aukin áhersla verði lögð á fullorðinsfræðslu bæði á sviði verkunnáttu og stjórnunar.
19. Upplýsingasöfnun og rannsóknir varðandi hag og þróunarhorfur í iðnaði verði eflar.
20. Mótuð verði stefna um verktakastarfsemi sem m. a. geri innlendum aðilum kleift að annast meiri háttar verklegar framkvæmdir. Samkeppnisstaða innlendra verktaka gagnvart erlendum aðilum verði jöfnuð.
21. Rík áhersla verði lögð á bætt starfsumhverfi og að koma í veg fyrir óæskilega röskun umhverfis af völdum iðnrekstrar. Samstarf stjórnvalda og aðila í iðnaði verði aukið til að ná því markmiði svo og til að tryggja nauðsynlegar mengunarvarnir.

III.

Við framkvæmd þeirra fjölpættu verkefna, sem þingsályktunin gerir ráð fyrir, þurfa stjórnvöld, samtök iðnaðarins og aðrir aðilar að stilla saman krafta sína.

Iðnaðarráðuneytið hafi forustu um að samræma aðgerðir og áætlanir til að greiða fyrir framgangi þessarar stefnu.

Í þessum tilgangi verði sett á fót „samstarfsnefnd um framkvæmd iðnaðarstefnu“, sem í eigi sæti samkvæmt tilnefningu: einn fulltrúi frá viðskiptaráðuneyti, fjármálaráðuneyti, Félagi ísl. iðnrekenda, Sambandi ísl. samvinnufélaga, Landssambandi iðnaðarmanna, Landsambandi iðnverkafólks, Alþýðusambandi Íslands og fulltrúi iðnaðarráðuneytis, sem jafnframt verði formaður nefndarinnar.

Greinargerð.

Tillaga þessi er flutt af atvinnuálanefnd sem haft hefur til meðferðar tvær tillögur um iðnaðarstefnu, 84. og 140. mál þingsins.

Nefndin hefur sameinað tillögurnar í nýrri tillögu. Þess gætir að sjálfsögðu í orðalagi hennar, að nefndarmenn hafa sveigt skoðanir sínar til samkomulags.

Nánar verður gerð grein fyrir tillögunni í framsögu.